

Cronica Pedagogică

— Agitația profesorilor secundari —

În lipsa revistelor pedagogice care, la noi, trăesc foarte capricios și sufăr de sincope în timpul vacanțelor școlare, o anumită presă politică, deprinsă cu obiectivitatea în aprecierea faptelor publice și cu independența față de personalitățile politice, a devenit în mod subit pedagogică, și și-a luat însărcinarea să lumineze opinia publică asupra subversivității actualului Ministru de Instrucție.

Campania dusă de această presă împotriva Ministrului de Instrucție e explicabilă: e împlinirea unei datorii. Orice act administrativ superior e un prilej de combătut „regimul nefast”; atitudinea de procuror e singura permisă față de un membru din Cabinet, pentru o astfel de presă. De calificările personale și caracterizările subtile de care numele Ministrului incriminat apare întovărășit în ziare zilnice, precum și de numele acelor care, fără teamă de a-și știrbi prestigiul, iscălesc panflete insultătoare, nimeni nu se alarmează: există o licență ziaristică după cum există și o licență poetică. Ziarele politice se citesc, de obicei, printre rînduri și nu angajează răspunderea morală a acelor care *aici* se găsesc dezlegați de convenințele ce li se impun în relațiile personale. *Aici* crusta manierelor civilizate și interesul pentru *adevăr* dispar și fondul personal real e exhibit fără pudicitate.

E un deliciu, psihologiceste explicabil, pe care mulți, prea enervați de restricțiile vieții civilizate, îl simt în petrecerea citorva momente de scoborire la viața de natură.

Actualul Ministru de Instrucție a fost, după convingerea acestei prese, autorul moral al marilor răscoale agrare; era natural ca atunci cînd el a luat conducerea Departamentului Instrucției să se introducă acelaș spirit subversiv la acest Minister, unde, se știe, ordinea și rigoarea legilor domneau, de vreo doi ani, în toată strălucirea, spre marea uimire a opiniei publice scandalizate.

N'am fi pomenit de pățimașă campanie dusă prin presă de cîțiva colegi de universitate ai *acuzatului*, dacă ea n'ar arunca o vie lumină asupra originii agitației accelerate a o parte dintre profesorii secundari,

începută imediat după referatul Ministrului de Instrucție către Consiliul de Miniștri, din 2 Iulie a. c. și încununată după citeva zile cu un Memoriu către Rege.

Memoriul, iscălit de trei foști funcționari superiori ai unui fost Ministru, e o pledoarie pentru fostul conducător al Departamentului Instrucției, și o acuzare agresivă și impulsivă împotriva celui actual.

E de regretat că un Memoriu făcut de profesori nu găsește altă factură de cit cea obișnuită în ziarele militante: *lipsă de sinceritate, afirmare de lucruri neexacte din rea credință, limbaj trivial, manic de a face singur numiri în învoățămînt....* grațiozități cu care Memoriul profesorilor gratifică pe *delicventul* de la Instrucție nu pot nici să servească *cauza*, nici să ridice prestigiul educatorilor Statului. Pentru ce atîta panică? Pentru ce acea destrăbălare de limbaj dezonorantă pentru Corpul Didactic? Pentru ce acea atitudine neîncrezătoare și dușmănoasă din partea profesorilor față de șeful lor erarhic? Memoriu la Rege! S'a întîmplat dar ceva extraordinar de grav. Nu rămînea decît implorarea protecției regale pentru mintuirea profesorimei aruncate în desperare de tirania actualului Ministru! Ce gest de deznădăjduire falsă și ce efect ridicul! Fost-au, în adevăr, autorii Memoriului cuprinși de aceeași panică sufletească ca și eroii lui *La Fontaine* din „*Les animaux malades de la peste*”?

Iată de ce e vorba. Iată, în esență, rostul și cuprinsul alarmantului referat din 2 Iulie:

Cine nu știe—și mai bine decît oricine autorii Memoriului o știu—că administrația de la Departamentul Instrucției ajunsese de domeniul scandalului public? Să insistăm e de prisos. Anexele, care întovărășesc referatul, cuprind fapte care, deși erau deja cunoscute publicului în mare parte, totuși n'au pierdut încă puterea să uimească mintea cetitorului deprins cu ordinea legală.

Actualul Ministru arată prin referat că: „*provocat de numeroase plîngeri*”—ale profesorilor nedreptățiți—cercetînd, „*a constatat că întreaga serie a numirilor făcute în ultimii doi ani, în învoățămîntul secundar, cuprinde neregularități așa de multe și așa de mari, încît crede că este imposibil ca să nu ia măsuri pentru reintrarea în ordine și în legalitate*”, și, în consecință, cere, Consiliului de Miniștri, autorizația să anuleze *numai numirile ilegale*, din perioada anarhică a Departamentului Instrucției, rămînînd ca *acele numiri să se facă conform cu legile și regulamentele în vigoare*.

Totodată Ministrul se îngrijește ca anularea decretului de numire provizorie să nu lovească dreptul de vechime pentru obținerea numirilor definitive și pentru căpătarea gradăției. Această respectare a dreptului de vechime arată că Consiliul de Miniștri, în fond, nu anulează numirea cu titlul provizor a năimănuî. Această anulare se reduce, de fapt, numai la o modalitate pentru a da posibilitatea Ministrului de resort să întărească moralicește numirile deja legal existente și respectate. E un

mijloc care permite purificarea numirilor pătate de arbitrar, favoritism și ilegalitate.

E acest fapt de natură a lovi în prestigiul Corpului Didactic, a atinge dreptul câștigat al cuiva?

Nici autorii Memoriului nu neagă ilegalitatea numirilor anulate (păstrăm termenul din referat), dar nu admit modalitatea din referat: ei vor darea în judecată a fostului Ministru abuziv... dar respectarea decretelor sale; ei vor chemarea în judecată a fiecărui profesor numit ilegal... vor, într'un cuvânt, scandal public cit se poate mai mare; sub niciun cuvânt, însă, nu primesc soluția actualului Ministru. Și, cred oare serios autorii Memoriului că procedarea propusă de ei—cu fizionomia-i personală—ar proteja mai mult demnitatea profesorilor numiți ilegal, și deci a întregului Corp Didactic? Sfirșirea cit mai iute a acestei operații triste și dureroase, și evitarea caracterului personal e, desigur, soluția cea mai nimerită: aceasta a fost preferată și de Ministru.

Considerațiile Ministrului de Instrucție care l'au silit să ia această măsură sînt expuse în referat, unde sînt expuse lămurit și amănunțit motivele care-i impun această hotărîre, căci altfel „ar însemna să renunțăm la principiul ca personalul didactic să fie recrutat după merit, ceea ce este unul din principiile fundamentale ale legii. Aceasta ar însemna că admitem ca corpul nostru didactic să se deprindă și el cu disprețul legilor și cu ideea că mijloacele lăturalnice cele mai puțin recomandabile pot înlocui meritul și munca, pentru a ajunge la orice. Un corp didactic în care s-ar infiltra asemenea idei nu ar putea crește tinerimea decît tot așa, și aceasta ar fi un dezastru moral mai mare decît oricare altul”.

Faptele însă, și declarațiile oficiale nu pot convinge pe autorii Memoriului asupra cauzelor care a determinat pe Ministru să restabilească ordinea legilor. Pentru ei adevăratele cauze sînt: răzbunarea, rancuna personală, invidia, spiritul anarhic... Ca enormitate citez din Memoriu următorul pasaj: „Reîntrarea în ordine și legalitate este o vorbă frumoasă, și o faptă încă și mai frumoasă, cînd ea este săvîrșită de cineva; dar nu este dat ori și căruia să încerce o asemenea faptă. Numai acela care știe să se facă respectat și iubit—mai ales iubit—numai acela poate să o încerce, fiindcă este sigur acela de reușită”.

Păcat că autorii Memoriului nu precizează anume cit de mult trebuie să fie iubit un Ministru, de cine să fie iubit și mai cu seamă, ce trebuie să facă ca să fie iubit, ca să poată îndrăzni să ia măsuri pentru „reîntrarea în ordine și legalitate”.

Ca să nu creadă celitorii că inventez acest pasaj, îi trimet la pagina 66 a Memoriului. De aici se poate vedea vina adevărată a Ministrului Instrucției, care oricum ar proceda *tot trebuie să se facă vinovat față de autorii Memoriului*, întocmai ca eroii tragediilor lui Shakespeare care, oricît de buni, mari și nobili ar fi, *tot trebuie să sufere*.

Departa de noi ideea că profesorii trebuie să se supue, *fără să pro-*

testeze, față de hotărârile superioare, atunci când ele ar fi ilegale și ar știrbi astfel, prin arbitrarul lor, prestigiul Corpului Didactic.

Departate de noi concepția unui Ministru absolut în un stat constituțional; însă absolutismul și arbitrarul nu cadrează cu „reîntrirea în ordine și legalitate”, ci tocmai dimpotrivă.

Poate nici o categorie de muncitori ai Statului nu au mai mare nevoie de *integritatea morală a personalității lor în practica funcțiunii lor* decât profesorii-educatori: ei lucrează, nu numai cu inteligența în situație de izolare, ci *influențează și formează caractere și inteligenți încă nedeplin formate*. Pentru a-și îndeplini menirea, profesorul, spune precunoscutul pedagog Rein, trebuie să fie *un om complect*, altfel cel mai bun metod e neputincios pentru atingerea scopului. Și, nu sînt oameni acei care sufăr cu rezignare încălcarea drepturilor lor legale pentru apărarea cărora au o datorie mai înaltă decît solidaritatea de corp.

Dar.... „reîntrirea în ordine și legalitate” contrazice acest mod de a vedea?

Prin cultura, prin natura ocupației, prin situația privilegiată legală, profesorii au datoria să-și lărgească activitatea dincolo de sfera strîmtă a pedantismului pedagogic. Lumea e mai largă decît cercul „treptelor formale”. Mărginirea activității profesorilor numai la domeniul pur școlar e o dezertare dela marele lor rol social: o largă activitate cetățenească și culturală.

Numai astfel profesorii vor *impune* și-și vor recîștiga prestigiul pe care singuri și l-au știrbit, și nu pe nedrept li s-a spus aceasta odată.

Corpul Didactic secundar care, de mult a pierdut avîntul mișcărilor generoase; care, de citva timp nu tresare decît pentru situația-i bugetară; care, n-a simțit fiorul umilinții față de atitudinea seniorială a unui fost Ministru; care, a rămas mut și neactiv față de mara tragedie rurală, e dator să-și spue cuvîntul, să ia o atitudine hotărîtă—ca corp—față de provocarea pe care *unii* profesori o fac actualului Ministru de Instrucție. Pasivitatea celor mulți poate să producă iluzia că atitudinea citorva e cea admisă de întregul corp secundar.

„Memoriul profesorilor secundari” din București, aprobat prin tăcere de restul profesorilor, ar constitui încă un atentat de sinucidere morală a Corpului Didactic Secundar.

I. Botez.